

Bo granne med en bosättning

Byn Yanoun existerar, det är en av de minsta palestinska byar på Västbanken och det är här som jag har mitt hem de nästkommande tre månaderna, i det internationella huset.¹ Den lilla byn är belägen nordost om Jerusalem, nära staden Nablus. Yanoun har 80 invånare varav ungefär hälften är barn. I byn finns en skola, en affär och en moské. På Västbanken är det inte ovanligt att se orden "To exist is to resist". Det är det som byborna i Yanoun gör varje dag, kämpar för att de ska få fortsätta existera. Borgmästaren Rashid Morar berättar för mig om hur det var under andra intifadan:

"De (bosättarna) dödade våra får, förstörde våra olivträd, trakasserad och utövade våld mot oss. Deras hundar badade i byns vattencistern så att vattnet förorenades. Till slut sa de att nästa lördag vill vi inte se någon av er här i byn, vi fick nog och tvingades härifrån. Ni följeslagare gör skillnad med era kameror och pennor, barnen i byn känner sig tryggare".

Under andra intifadan tvingades de flesta av invånarna att flytta från byn. 2002 kunde Yanouns invånare återvända med stöd från israeliska och internationella fredsaktivister och sedan samma år finns det ständig internationell närvaro i byn dygnet runt, varje dag på året. Mitt team, team 47, har som uppdrag att bidra med beskyddande närvaro för människorna i Yanoun. Varje dag måste det finnas minst två följeslagare i byn.

Det första jag tänkte på när jag kom till Yanoun var tystnaden och stjärnhimlen. Det var kväll när jag kom till byn, det var mörkt ute. Plötsligt ser jag ett starkt ljus som lyser mot mig från kullen mittemot. Ljuset kommer från Utposten 777.² Yanoun ligger "granne" med bosättningen Itamar och utposterna som utgår ifrån bosättningen.³ En stor del av bosättningen ligger på privatägd palestinsk mark.⁴ Den närmaste utposten ligger endast några hundra meter ovanför sista huset i övre Yanoun. Bosättningen och dess bosättare försvårar tillvaron för invånarna i Yanoun. Det bidrar till oro och rädsla.

Byn är uppdelad i övre och nedre Yanoun. Övre Yanoun ligger i område C medan nedre delen av byn är område B.⁵ Detta skapar ett antal problem. Palestinier som bor i område C är under israelisk civil och militär kontroll. Det är extremt svårt att få tillstånd att bygga nya hus eller förbättra de byggnader som redan finns. Det finns ingen synlig markering för vad som är område B eller C, alla bara vet det. Mitt team får till oss den här informationen från teamet innan oss. Vi går promenader tillsammans med dem genom byn, de berättar för oss vart vi får gå och vart vi inte får gå. Ingenstans går det att finna skyltar som säger vart man får gå eller inte, när det blir ett annat område. Hur ska jag komma ihåg vart jag får gå? Vad händer om jag går för långt? Min tid i byn är bergänsad, undrar hur det påverkar människor som har sitt hem här.

Den senaste veckan har det varit full aktivitet i byn, en vattenledning håller på att anläggas. Vattnet kommer från Aqraba, den närmaste palestinska byn. Problemet är bara att de inte har fått tillstånd för den nya vattenledningen, de har bestämt sig för att påbörja arbetet trots allt. Efter det att arbetet pågått i en vecka kommer den israeliska militären till byn och stoppar arbetet för en dag men dagen efter kan de fortsätta arbeta. Jag kan höra arbetarna utanför huset, de utför det sista utgrävningsarbetet för att ansluta övre Yanoun till vattenledningen.

I stort sett varje morgon väntar vi tillsammans med barnen på skolbussen. Borgmästaren vill gärna att vi ska synas och vara närvarande när barnen åker till skolan. De yngsta barnen går i skola i övre Yanoun men för tillfället kan de inte vara i sin skola för den renoveras. Under tiden har barnen skola i lärarens hem. Arbetarna är idoga, renoveringen måste utföras så fort som möjligt. I och med att skolan ligger i område C så finns rädslan för att militären eller bosättarna ska komma och sätta stopp för arbetet.

Hälso- och sjukvården i Yanoun tillhandahålls av Palestinian Medical Relief Society, PMRS, varannan vecka.⁶ Det finns en liten klinik i byn med ett mycket litet apotek. Jag dricker te med sjuksköterskan och läkaren när de är i byn, de berättar om hur vården bedrivs. I Yanoun finns som sagt var bara en enkel klinik men i andra byar är klinikerna större och mer avancerade, på vissa av klinikerna kan de utföra mindre kirurgiska ingrepp. Organisationen har tillgång till en ambulans med möjlighet till mer avancerad sjukvård. Sjuksköterskan berättar att PMRS har bedrivit sjukvård här sen sex år tillbaka. Hon berättar att det är svårt för invånarna i byn att åka till Nablus för sjukvård, det kostar pengar och det finns alltid en risk då de lämnar sina hem.

Dagen innan vi anländer till byn har den "gamla" vägen till Nablus öppnats igen och det är åter möjligt för palestinier att färdas på den. Den gamla vägen har varit stängd sedan 2002. Vägen möjliggör en betydligt snabbare resa till Nablus. Flera av byborna har uttryckt en oro för att använda vägen så vi har utökat området vi övervakar. En gång om

1 1967 ockuperade Israel Västbanken och Gaza samtidigt som de annekterade östra Jerusalem. Det ockuperade palestinska territoriet inkluderar Gaza och Västbanken inklusive östra Jerusalem, vilket utgör ungefär 20 procent av Palestina innan 1948. <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1021>

2 Utpost är ett begränsat område bebodda byggnader (ofta uppe på en kulle), ofta separerad från närmaste bosättning. Utposterna önskar bli egna bosättningar. Enligt israelisk lag så är utposterna förbjudna. Order för husrivningar har utfärdats för de olagliga byggnaderna men med ett minimalt genomförande. <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1164>

3 Bosättningar är illegala enligt internationell rätt eftersom de bryter mot artikel 49 i den fjärde Genèvekonventionen. Enligt OCHA finns det 150 bosättningar på Västbanken och i östra Jerusalem samt 100 utposter. I dessa bosättningar bor över 500.000 bosättare. http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_settlements_FactSheet_December_2012_english.pdf

4 <http://www.hrw.org/en/node/95059/section/8>

5 Efter Osloavtalet delades Västbanken upp i olika kategorier – område A, B och C. Område C utgör ungefär 60 % av Västbanken. Israels försvarsmakt har full civil- och säkerhetskontroll i område C. <http://www.diakonia.se/sa/node.asp?node=1215>

6 Palestinian Medical Relief Society vill med de mobila klinikerna underlätta tillgängligheten till hälso- och sjukvård, erbjuda fri vård, arbeta med förebyggande sjukvård. <http://www.pmr.ps/details.php?id=q1duk2a2074ybe2zv0pe>

dagen går vi följeslagare längs med vägen. Att vägen går att färdas på förenklar vardagen för ägarna till odlingsmarkerna som ligger vid sidan av vägen. Försörjningen i byn är jordbruk (olivträd och får), bönderna är självförsörjande men de har svårt att tjäna sitt levebröd på det som jordbruket producerar. Inkomsterna är mycket låga. Under de 11 år som vägen varit stängd så har bönderna endast sporadiskt haft möjlighet att bruka sin mark. Det leder till en minskad skörd vilket i sin tur ger en minskad inkomst.

En kväll dricker jag te med Yasser och hans familj vi småpratar om vardagliga ting. Familjen bor granne med internationella huset. Vi pratar om hur det var förr. Hans familj hade 150 får och hästar, de hade betesmarker som djuren kunde livnära sig på i flera dagar. I nuläget har familjen fyrtio får, betesmarkerna har minskat på grund av bosättningen Itamar och det faktum att Yanoun ligger i område C vilket leder till begränsad rörelsefrihet för palestinierna som bor där. Det är egentligen bara ett konstaterande. Yasser säger inget mer. Inte jag heller, det finns inget att säga. När jag lämnar familjen får jag med mig mynta från deras trädgård och hemmagjord fårost. Vardagen finns där och den är ett måste för att kunna fortsätta existera.

To exist is to resist.

Mina Olsson, Yanoun

"Genom Ekumeniska följeslagarprogrammet stödjer människor från olika delar av världen israeler och palestinier som arbetar för en rättvis fred"



Kyrkornas Världsråd driver det internationella projektet: Ecumenical Accompaniment Programme in Palestine and Israel (EAPPI). Initiativet till projektet togs efter en förfrågan från kyrkoledare i Jerusalem. Programmet syftar till att genom internationell närvaro dämpa våldet, ge hopp om att en fredlig lösning är möjlig, främja respekten för folkrätten och öka omvärldens medvetenhet om ockupationens konsekvenser för israeler och palestinier. Kring den svenska delen i projektet, kallad SEAPPI, har ett tiotal kyrkor och kyrkorelaterade organisationer slutit upp med Sveriges Kristna Råd som huvudman.

Jag befinner mig i Israel och Palestina som ekumenisk följeslagare på uppdrag av Sveriges Kristna Råd och Kyrkornas Världsråd, genom det Ekumeniska följeslagarprogrammet i Palestina och Israel (EAPPI). De synpunkter/reflektioner som uttrycks ovan är personliga och delas inte nödvändigtvis av mina uppdragsgivare.

Om du vill publicera hela eller delar av denna artikel eller sprida den vidare, var vänlig kontakta mig; (minajasion@gmail.com), och/eller någon av de ansvariga på Sveriges Kristna Råd; Jonas Thorängen (jonas.thorangen@skr.org), Ann-Sofie Lasell (ann-sofi.lasell@skr.org) eller Carl Werner (carl.werner@skr.org).